

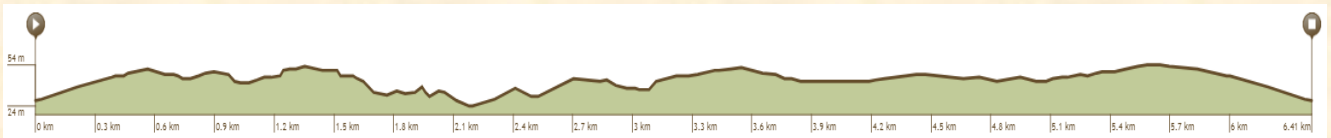
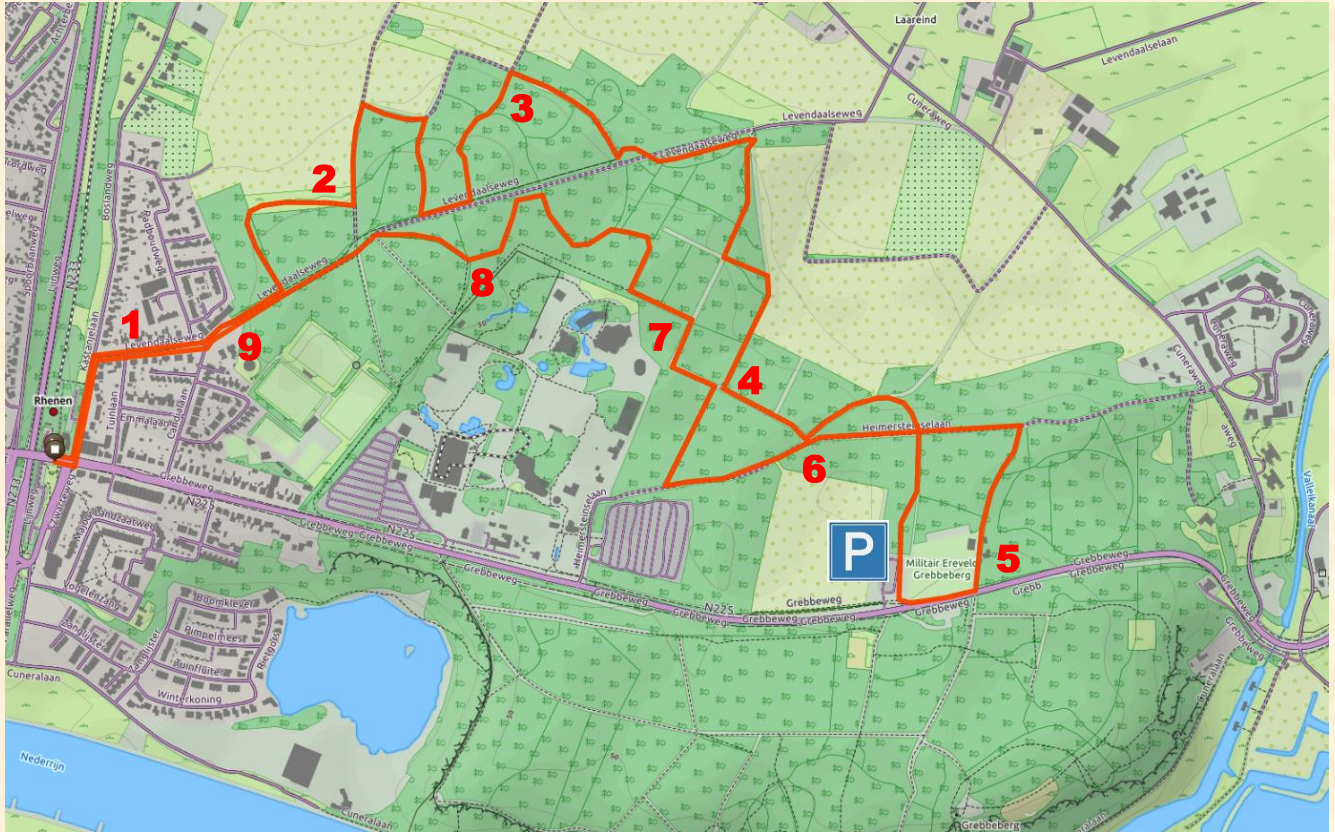
GEOPARK HEUVELRUG

(in ontwikkeling)

Heuvelrug Zuid - Op Geopad 089

07-08-2019

naar de Laarsenberg bij Rhenen

Route 6,4 km. Voor de GPS RouteYou versie, klik [hier](#).

1. Vanuit het NS-station- gaan we eerst de bovenlangs het spoorweggravin lopende Kastanjelaan in. Deze wordt gevolgd tot het begin van de Levendaalse Weg, die ons naar het bos op de Laarsenberg leidt. Daar wordt deze weg op zijn beurt ingeruild voor een linker zijpad. We zijn dan inmiddels beland op een stuwwalplateau, dat tot 48 meter boven N.A.P. reikt.

2. Het linker zijpad brengt ons naar de noordwestelijke flank van het plateau alwaar rechts de er oostwaarts lopende bosrand wordt gevolgd. Bij een T-kruising knikt de bosrand naar het noorden, wat het geopad ook doet. Enkele honderden meters verderop kiest de bosrand andermaal voor een oostelijke koers. Onze gemarkeerde route blijft de bosrand ook dan nog trouw. Bij het volgen van de zigzaggende bosrand kunnen we over de noord(west)elijke glooiingen van de Laarsenberg uitkijken en in de verte het langzaam wat groeiende dorpje Achterberg zien liggen. Daarbij valt ons oog ook op enkele van de terrasjes die de noordelijke hellingen van de Laarsenberg verlevendigen. Zoals al in de hoofdtekst werd uiteengezet ontstonden ze vermoedelijk als de grond die slagregens op kale akkers hellingafwaarts spoelden, door walletjes (van raatakkers) werden opgevangen. Aldus ontstane terrasjes komen in ons land vrijwel alleen in Zuid Limburg voor.

3. Drie maal is scheepsrecht: Als de zigzaggende bosrand andermaal naar links knikt, kiezen wij voor rechts. Een flauwbochtig bospad brengt ons dan terug naar de Levendaalse Weg, die we links andermaal een eindje gaan volgen. Na enkele honderden meters wordt de weg echter opnieuw in de steek gelaten. We slaan dan linksaf om nog weer een kijkje te nemen bij de bosrand, die nu echter niet meer zal worden gevolgd. In plaats hiervan zal een zandweg ons rechts kennis laten maken met een gebied waar de noordelijke flanken van de Laarsenberg ook in het bos door terrasjes worden verlevendigd. Intussen tracht een klein heiderelict de aandacht te trekken. Even verderop gaan we links voor de derde keer een stukje van de Levendaalse Weg volgen.

4. Die oude hoofdverbinding brengt ons nu zelf een keer naar de bosrand waar de gemarkeerde route rechtsaf slaat en enkele honderden meters zwabbert. In het bos krijgen we dan bij een oostelijke rand ervan nogmaals enkele terrasjes te zien. Een eindje verderop leidt een zandweg ons vanuit een kruising naar de Heimersteinse Laan. We gaan de laan echter (nog) niet volgen maar schuin links nog weer een keer naar de bosrand. Daar aangekomen verzoekt de rode markering ons om rechts een bochtig pad te beklimmen dat even verderop de Heimersteinse Laan kruist. Aan de overzijde van deze laan leidt het pad ons vervolgens naar de erebegrafplaats voor de militairen die in het begin van de Tweede Wereldoorlog op en bij de Grebbeberg sneuvelden. In een bij de begraafplaats gebouwd bezoekerscentrum kunnen wij ons hierover informeren. Bij de begraafplaats bevinden zich het parkeerterrein en de bushaltes, van waaruit de gemarkeerde route ook zou kunnen worden belopen. Wie dat doet moet successievelijk de paragrafen 5 t/m 8 en 2 t/m 4 van deze routebeschrijving lezen.

5. Bij het bezoekerscentrum gaan we het bos weer in. Het perceel rechts van ons is er rijk aan ten dele nogal grillig microreliëf, dat overwegend door zand- en grindwinning moet zijn ontstaan. Doorlopend ontmoeten we voor de derde keer de Heimersteinse Laan, die wij links nu ook gaan volgen. We adviseren echter eerst even een uitstapje te maken naar een rechts voor ons gelegen bosperceel met een loopgraaf en kazemat van de voormalige Grebbelinie. Bij de kazemat werd een informatiepaneel geplaatst.

6. Het links volgen van de Heimersteinse Laan impliceert dat onze route na enkele honderden meters op een splitsing schuin naar links afbuigt. Wij komen dan terecht in een flauwbochtig deel van de laan. Bij een akker is er een stukje loopgraaf van de Grebbelinie gerestaureerd. Het maakte deel uit van een reeks loopgraven die dwars door het bos naar het noorden liep. Wie goed kijkt kan er her en der nog relictten van herkennen.

7. We blijven de Heimersteinse Laan nog trouw tot we scherp rechtsaf kunnen slaan. De gemarkeerde route gaat dan zo'n vijfhonderd meter zigzagen. Dit betekent dat ze nu enkele malen afwisselend links- en rechtsaf slaat. Daarbij wordt Ouwehands Dierenpark tweemaal dicht genaderd. Vervolgens passeren we bovenaan een flank van de Laarsenberg links een bosperceel met enkele vrij grote kuilen, waarvan er een deels wordt gemarkeerd door een walletje. Ons is niet bekend waardoor dit microreliëf ontstond.

8. Voorbij het "kuilenbos" wordt het zigzaggende deel van de wandelroute ingeruild voor een meer slingerend traject, dat de Levendaalse Weg eerst even dicht nadert om ons enkele honderden meters verderop echt terug te brengen naar die oude verbinding. We gaan deze weg dan links volgen. Aldus komen wij op het hoogste deel van de plateauachtige Laarsenberg terecht:

9. Iets verderop wacht ons een weerzien van het traject dat wij al vanuit het spoorwegstation liepen om de rondwandeling over de Laarsenberg te kunnen maken. Het zal nu in de tegenovergestelde richting worden gelopen. Dit betekent dat wij de Levendaalse Weg trouw blijven tot de T-kruising met de Kastanjelaan en daar linksaf slaan voor de terugkeer naar het station.

Door de wandeling maakten wij kennis met het noordelijk deel van het bosrijke stuwwalplateau dat oostelijk van Rhenen het "sluitstuk" vormt van de Utrechtse Heuvelrug. De voornamelijk als cultuurland in gebruik zijnde, glooiende flanken van het plateaugedeelte boden ons aantrekkelijke uitzichten op de Gelderse Vallei. Bovendien intrigeerde er de aanwezigheid van zogenaamde akkerterrasjes. Elders herinnerden restanten van loopgraven, een kazemat, militaire begraafplaats en informatiecentrum aan de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog.

Toelichting

Oostelijk van Rhenen eindigt de primair door landijs gevormde Utrechtse Heuvelrug met een vrij groot plateau, dat aan de zuid- en zuidoostzijde door de grote rivieren werd ondergraven.

Het wandelgebied ligt op het als de Laarsenberg bekende, noordelijke deel van het plateau waarvan een afzonderlijke culminatie tot 48 meter boven N.A.P. reikt. Her en der herinnert microreliëf aan complexen omwalde akkertjes uit de ijzertijd.

Opvallender zijn de terrasjes die op de noordelijke flanken van de Laarsenberg voorkomen. De meeste ontstonden waarschijnlijk doordat walletjes her en der de grond opvingen, die op kaal akkerland bij slagregens hellingafwaarts werd gespoeld.

Omstreeks 1850 was een groot deel van de Laarsenberg akkerland. De huidige bossen van het wandelgebied werden grotendeels aangeplant op terreinen van het landgoed Heimerstein dat vroeger veel uitgestrekter was dan tegenwoordig. In 1927 werd op Heimerstein een internaat gevestigd.

Het meest westelijk deel van de Laarsenberg was en bleef voornamelijk een akkerbouwgebied, dat in de 20ste eeuw geleidelijk bebouwd raakte. Ten oosten van het wijkje dat aldus ontstond werd bebost hellend terrein getransformeerd in een sportpark. Nog iets meer naar het oosten zou bovenop het stuwwalplateau een bosgedeelte gefaseerd door Ouwehands Dierenpark in gebruik worden genomen.

Oude hoofdverbindingen die het wandelgebied snijden zijn de Levendaalse Weg en Heimersteinse Laan. Ze liepen respectievelijk naar het verdwenen slot Levendaal en vroegere huis Heimerstein.

Even voor het begin van de Tweede Wereldoorlog werd de al enige eeuwen oude Grebbelinie versterkt. In het kader hiervan zijn toen middenop en aan de oostkant van de Laarsenberg loopgraven gecreëerd, terwijl bij de oostrand van het bos enkele bunkertjes werden gebouwd. Toen de Duitsers ons land in mei 1940 binnenvielen is er op en bij de Laarsenberg hevig gevochten.

Aan die strijd herinneren nog een militaire erebegraafplaats, monument, bezoekerscentrum, relict van de loopgraven en een enkel bunkertje. Een van de loopgraven is over korte afstand in haar oorspronkelijke staat hersteld.

Een groot deel van de Laarsenberg is tegenwoordig eigendom van de stichting Het Utrechts Landschap dat er sinds 1953 zowel akkerland als bos verwierf.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen. Voor de foto's is de rechthebbende Stichting Geopark Heuvelrug i.o. of haar rechtsopvolger.